

Rabbanit Shira Marili Mirvis

הרב חיים בן עטר – בעל אור החיים הקדוש Rav Chaim Ben Atar

1. **ורבנו הקדוש בעל אוה"ח** [אור החיים] אמר עליו מרן הבעש"ט שנשמתו מרוח דוד של אצילות ובכל לילה שמע תורה מפי הקב"ה... והיה מיורדי מרכבה וגלוי נשמות ומדרגות רוח"ק (רוח הקודש] אמיתי. ומרן הבעש"ט היה נפש דוד דאצילות והיה רוצה שיתקשרו ביחד נפש ורוח ותתגלה הנשמה וחיה דאצילות ותהיה הגאולה האמתית.
2. יש כוונה אחת בנטילת ידים לאכילה שאין מגלים אותה אלא לחד בדרא [לאחד בדור] והיא היתה עד עתה לנחלה להר"ח בן עטר ועתה בשעת נטילת ידים לסעודה שלישית נתגלה לי סוד זה. וזה האות שהר"ח בן עטר כבר איננו.
3. אמרת לי פעם אחת שרואה אתה במראה שבא חכם לירושלים ממדינת מערב והוא ניצוץ של משיח רק שהוא עצמו אינו יודע והוא חכם גדול בנגלה ובנסתר ובעל בכי, ואח"כ אמרת לי שאין אתה רואה אותו וכמדומה לך שהלך לעולמו, וכשבאתי לכאן חקרתי אחר זה הדבר וספרו לי מזה האיש פלאי פלאות ושמו ר' חיים בן עטר. והיה חסיד גדול חריף ובקי בנגלה ובנסתר והיו כל חכמי ישראל לפניו כקוף בפני אדם.
4. "אמר מרקוס, עמ' 323, 334. נס הדגל של החסידות, כמצפן שמראה את הכוון על פני האוקינוס, הוא המזון הרוחני הנבחר בשביל מנוחת השבת
5. **ברי דוד**. דף כב ע"ב. המחבר - ר' דוד מטשורקטוב (1823-904), [בנו של ר' ישראל מריזין
ר' ישראל מרוזין: 'כמו שבדורות הראשונים היה הזוה"ק (הזהר הקדוש) מסוגל לטהרת הנשמה כן בזמן הזה מסוגל לימוד האוה"ח הקדוש לטהר את הנשמה'.
6. **אמרי פנחס, עיני לימוד תורה, סימן תתה, עמ' קו. מחברו, ר' פנחס מקוריץ (726 - 1791), היה מתלמידי המקורבים של הבעש"ט.**
ר' פנחס מקוריץ: 'אין דבר שיוכל להחביא את עצמו כמו בספר הזהר ולפעמים בס' אור החיים'.
7. **אמרי פנחס, סימן תתכא, עמ' קנא**
שפעם אחת ראה הרב [וכוונתו לבעש"ט], שהיה רבון אור גדול בעיר ושאל אם נמצא שם ס' אור החיים, ונמצא שם ביד אחד חומש עם 'אור החיים' והוא האיר על כל העיר... וקבל על עצמו ללמוד בכל יום דף מהאוה"ח בחומשים הגדולים.
8. **אור החיים: הקדמה לפירוש בראשית**
כי התורה נקראת אור... ולפי שיש כמה דברים שיתיחס להם אור הנר ואור השמש והירח והכוכבים, לזה ציינתיהו 'אור החיים'. שם זה מיוחס לבורא עולם הנקרא חיים דכתיב 'ומלך חיים', ולתורה שנקראת חיים, דכתיב 'תורת חכם מקור חיים', ולצדיקים הנקראים חיים דכתיב 'ואתם הדבקים וגו' חיים כולכם.
- ויעצוני כליותי** להדפיס החדושים סמוכים למקרא ותרגום ופרוש אדון המפרשים ואורם רבנו שלמה ע"ה לתועלת הבא לקרות שלא יחסר לו כל לחם אבירים ובררתי לי מאתי תחתי פשטי הכתובים שהם דרך קצרה ודקדוקים השיכים לישוב הכתובים, ויחדתי דרך ארכה משא ומתן בענייני הפוסקים וישובי מאמרי רבותינו זכרתם לברכה, וכתבתי העולה מתוך משא ומתן דרך קצרה
- ולפעמים** אמשוך בקסת הסופר בפשטי הכתובים בדרך משונה מדרשת חז"ל וכבר גליתי דעתי שאין אני חולק ח"ו על הראשונים אפילו כמלא נימא, אלא שהרשות נתונה לדורשי תורה לעובדה ולזורעה... וארץ החיים מעלת פירות לכל זרע אשר יזרע בה בעלה בן תורה. רק לדבר הלכה אל אשר יהיה שמה הרוח אשר תכנו ראשונים, אחריהם לא ישנו גם לא לבדות מדעת אנוש דברים חדשים אשר לא שערום נוחלי תורה מפה אל פה אלא ע"פ הקדמותיהם אשר קבלו דלי מדלי אשר דלה לנו איש האלהים, מהם יקחו הקדמותיהם בני תורה לעמול לעשות מסילת הכתובים ואורח דרך ושביל ונתיב להכנס בכתובים דברים שנאמרו בעל פה
- נפתחו השמים** ואראה מראות אלהים בורא קצות הארץ, ואתבונן במה שהורשיתי להתבונן בפתח דברי קודש, והעירותי ממזרחת של תורה. "והרגשתי בנפשי שראתה נסתרות ותאכל ותשבע ותותר ממטעמי התורה באור פני מלך חיים
9. **רבי חיים הלבפשטאם מצאנו**
בעל אור החיים נבג"מ בוודאי חיבר ספרו ברוח הקודש... ולכן המלמד המכחיש רוח קדשו של אוה"ח הוא אפיקורס שאינו מאמין בגדולי הדור שהעידו עליו שהיה ראוי לרוח הקודש... ויפה עשיתם שלא עזבתם את בניכם בידו ויישר כחם בזה

יהי רצון מלפניך אבינו מלכנו ידידות אור נפשינו רוחנו ונשמתינו למען בריתך אשר ידידות אור נפשינו רוחנו ונשמתינו למען בריתך אשר כרת לשלוש עשרה מידות שאין חוזרות ריקם מלפניך לשלוש עשרה מידות שאין חוזרות ריקם מלפניך זכור אהבתנו וחיבתנו והשב שכינתך לבית קודשינו זכור אהבתנו וחיבתנו והשב שכינתך לבית קודשינו והחזר להשתעשע בנו כימי קדם כי קשה פרידתך ממנו כפרידת נפשינו מרוחנו המו כפרידת נפשינו מרוחנו המו מ עינו וכלתה נפשינו ינו וכלתה נפשינו אל גאולת שכינתך, מתחננים ובוכים לפניך הי אב אל גאולת שכינתך, מתחננים ובוכים לפניך הי אב הרחמן על גלות השכינה הושיעה הי שכינתך ויד בק נפשנו באהבתך הנעימה והעריבה על נפשינו רוחינו נפשנו באהבתך הנעימה והעריבה על נפשינו רוחינו וייעול מלכנו בהיכלא. אכי"ר.

11. 'חפץ ה', על הגמרא בבלי שבת פח ע"ב : ' למיימינים בה סמא דחיי למשמאילים בה סמא דמותא '

מכאן תוכחת מגולה לכת של ת"ח אשר לומדים בתענוג [ללא מאמץ] וכאשר תרצה להתבונן עמו בעומק הש"ס, מילקה לאה [מתעיין] ויתעצל ויתרשל ואם תימצי . . . באיזה קושי שאינו מניחו לעבור עליו, יבקש לדחות איזה דחייה קלה ומקולקלת לבלתי יטרח . . . אוי לו אוי לגופו בודאי שעליו נאמר . . . למשמאיל שנעשית לו סמא דמותא . . . בהיותו בחברת החברים כיוצא בו לבל יכון דעתו, שמא לא יעלה בידו דבר הנשאל בו, ולזה קודם הוא מתרשל וטעמו בנאומו . . . כי זה 'דקדוקי עניות' ועל עצמו ניבא ענן 'הדעת העלום'. וזה הולך אחר עצת יצר הרע . . . א' כדי שישאר בכבודו במקומו מונח, והב', למה ליה להג הרבה יגיעת בשר? מה שאין כן ההולך אחר עצת היצ"ט [היצר הטוב] . . . אשר יטרח במלאכת שמים בכל כחו . . . חש בראשו יעסוק וכו'. . . והיא סם חיים . . . מאמין שהתורה היא המרפאתו וכן יהיה . . . מה שאין כן מי שחס על עצמו לבל יטרח, מגלה דעתו שאינו מאמין בדבר חז"ל [דרפאות] [תהי לשרף] (מש' ג: ח) . . . ומתשת כחו ויקרב עתו. לכן עצה טובה מהכא גמרינן לה כי לא עליך המלאכה לגמור וצריך המעיין לבדוק עד מקום שידו מגעת ואם ידע דאיכא ת"ח מעיין יותר ממנו בפלפול וסברא בוא יבוא אצלו לידע עומק הש"ס ומוצאיו ומובאיו.

12. דברים פרק כ פסוק א "כי תצא למלחמה" - אור החיים הקדוש

אפשר לפרש שכוונת הפסוק למלחמת האדם עם יצרו. ויש לדקדק זאת מלשון הכתוב "כי תצא למלחמה", כלומר, למלחמה הידועה, ואיזוהי המלחמה "הידועה", זו מלחמת היצר שאין גדולה ממנה.

במלחמה זו יש שני דברים מיוחדים שמתישים כוחו של אדם:

האחד, שהאדם אינו רגיל ומאומן במלחמה זו כמו האויב שלו, היצר הרע. השני, מלחמת היצר כוללת את כל תחומי החיים, ולכן זה מקשה עליו לנצח את היצר.

ובנוסף לכך, כאשר האדם נכשל בעבירה, מתוסף בו כוח הרע, ודבר זה מקשה ומכביד עוד יותר לנצח את היצר.

אך למרות כל זאת, רומזת כאן התורה שלא יתייאש ולא יפחד האדם מהמלחמה עם היצר, "ונתנו ה' אלקיך בידך".

אולי שרמז הכתוב מלחמת האדם עם יצרו, ובא להסיר מלבבו מורך ואמר כי תצא למלחמה הידועה, שאין גדולה ממנה. והנה במלחמה זו יש שני דברים קשים לאדם שמתישים כוחו, א' הוא שאינו מלומד במלחמה כמו שהוא מלומד ורגיל במין מלחמה זו יצרו הרע, ב' שהרכבת האדם חובקת דברי היצר בכל אשר יאמר אליו, בעיני האיסור לגנוב ולגזול ולגאות ולאכול כל אשר תאוה נפשו, וזה ימנעהו מלשמוע אל דברי התורה והמצוות, ומה גם אחר שנכשל בעבירות רבות שיתוספו כוחות הרע שנולדו ממעשיו הרעים, כמו שפירשתי במקומות אחרים, והרי הוא ביניהם כחררה שאין לה הופכי.